

Jubileusz 90-lecia Profesora Józefa Mayera

Jan Malicki

SPRAWOZDANIE Z UROCZYSTOŚCI W BIBLIOTECIE ŚLĄSKIEJ

Każdy czytelnik Biblioteki Śląskiej pamięta charakterystyczną sylwetkę Józefa Mayera i cichy, acz zawsze intrygujący jego głos. Studenci polonistyki Uniwersytetu Śląskiego z pewnością przypominają sobie wykłady o literaturze sowizdrzałskiej, zwłaszcza opowieść o Jantaszkę z wojny moskiewskiej. Dla mnie Profesor niemal zawsze kojarzyć się będzie z gawędami o włoskich peregrynacjach, o bibliotece florenckiej, o dziejach lwowskiego Ossolineum. Również przeglądając wspomnienia dawnych pracowników naszej Książnicy nieodmiennie natrafiamy na nazwisko Józefa Mayera, bibliotekarza, badacza, samodzielnego pracownika naukowego, od przedwojnia związanego z naszym miastem, uczestniczącego we wszystkich ważnych wydarzeniach tamtych lat¹. Nic więc dziwnego, że w dziewięćdziesięciolecie urodzin pracownicy Biblioteki, członkowie Komisji Historycznoliterackiej Oddziału PAN w Katowicach oraz grono przyjaciół ze Śląskiego Towarzystwa Naukowliterackiego przygotowało, opublikowało i poświęciło osobie Profesora piąty tom periodyku „Śląskie miscellanea. Literatura—folklor”².

Złożyły się nań artykuły naukowe tak znanych badaczy, jak np.: Grażyna Szewczyk (Uniwersytet Śląski i Opolski), Czesława Mykita-Glensk (Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Częstochowie), Krystyna Heska-Kwaśniewicz (Uniwersytet Śląski), Zbyszko Bednorz (Instytut Śląski w Opolu), jak też debiutantów: Izabeli Kaczmarzyk czy

¹ *Biblioteka Śląska 1922—1972*. Pod red. J. Kantyki, Katowice 1973, *passim*.

² *Śląskie miscellanea. Literatura—folklor*. T. 5. Pod red. J. Malickiego i K. Heskiej-Kwaśniewicz, Warszawa 1993.

Mirosławy Siuciak. Całość poprzedzona została krótką informacją o życiu i dokonaniach twórczych Profesora oraz wstępem redaktorów Jana Malickiego i Krystyny Heskowej-Kwaśniewicz. Przypomnijmy go:

„Profesor Józef Mayer obchodził w roku 1992 niezwykle jubileusz — dziewięćdziesiątą rocznicę urodzin. Dziewięćdziesiąt lat pięknego i twórczego życia — to jednak nie tylko prywatna sprawa Dostojnego Jubilata, ale także śląskiego środowiska naukowego i kulturalnego, z którym Profesor związany jest od dwudziestolecia międzywojennego.

Przybywszy ze Lwowa do Katowic wraz z całą rzeszą polskiej inteligencji, zakorzenił się tu szybko i serdecznie. Swym zainteresowaniem i naukową refleksją objął od razu szerokie obszary tutejszego życia kulturalnego: „od «chińszczyzny» Jana Wyplera do młodego środowiska literackiego powstającego wokół «Fantany»”.

Najściślej związał się z obecną Biblioteką Śląską. Jest to wielka i odwzajemniona miłość Profesora Mayera: jej bogatym i nieprzebadanym zbiorom zawdzięcza On niejedno cenne znalezisko naukowe.

Profesor Mayer ma bowiem wyjątkowy dar odkrywania rarytasów bibliofilskich, cennych starodruków, unikatów wydawniczych. Swym odkryciom zwykle przypatruje się długo i uważnie. Jak wytrawny archeolog pieczołowicie bada każdą warstwę odnalezionego dzieła. Ze zmurszałych kart, wyblakłych liter wywodzi potem dociekliwie pasjonujące opowieści o starych dokumentach polskiego życia kulturalnego i społecznego.

Te opowieści dla nas: słuchaczy i czytelników Profesora, były zawsze niepowtarzalną przygodą intelektualną a także lekcją rzetelności naukowej, precyzji opisu, detektywistycznej pasji. Pełen uroku osobistego, życzliwy ludziom, uczący wszystkich miłości do książki, zawsze znajdujący stosowną dla sytuacji anegdotę może być wzorem uczonego i człowieka.

Z okazji Jubileuszu wręcza się kwiaty, my też spieszymy ze swoim bukietem, który nie zwiędnie. Kwiatów w nim różnorodność — tak jak pasji i tematów w życiu i twórczości Profesora Józefa Mayera”³.

Uroczystość wręczenia tomu odbyła się w dniu 21 marca 1994 w Bibliotece Śląskiej. Uświetniło ją przybycie wielu gości, między

³ *Op. cit.*, s. 8.

innymi dr Łucji Ginko, dyrektora Wydziału Kultury Urzędu Wojewódzkiego oraz prof. dr. hab. Kornela Gibińskiego, prezesa Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Katowicach. Profesor Gibiński złożył Jubilatowi gratulacje i życzenia, przyjęte przez adresata z ogromnym zażenowaniem. Sylwetkę naukową przedstawiły wieloletnie współpracownicy Józefa Mayera — dr Urszula Gumułowa i mgr Danuta Musiołowa, ubarwiając opowieść własnymi wspomnieniami. Nic więc dziwnego, że trudno było Jubilatowi ukryć wzruszenie.

Ad multos annos, Panie Profesorze.